

GOUDPORIEBOLEET *BOLETUS IMPOLITUS* FR.

Tekst – P.-J. Keizer (Nederlandse Mycologische Vereniging)

Herkenning

Karakteristiek: De goudporieboleet is een forse boleet met een hoeddiameter van meestal 10 - 15 cm. De kleur van de hoed is licht- tot middelbruin. De buisjes zijn helder goudgeel. De steel is cilindrisch of buikig, 5 - 12 cm lang en 2 - 5 cm dik, geelbruin soms ook met roodachtige puntjes of vlokjes. De basis van de steel ruikt naar jodoform. De goudporieboleet heeft zijn naam vanwege de helder gele kleur van de buisjes.

Beschrijving: Hoed is bij jonge exemplaren halfbolvormig, later meer uitgespreid, 10 - 15 cm breed, soms nog meer, lichtbruin, kurkkleurig tot middelbruin, oppervlak fijnviltig tot vrijwel glad. Buisjes helder goudgeel, bij ouderdom wat meer vuil-olijfgroenig geel, niet verkleurend bij druk. Steel 5 - 12cm lang en 2 - 5cm breed, soms meer, meestal cilindrisch, soms ook buikig en dan dikker wordend naar de basis, bleek geelbruin tot gelig en meer bruin naar de basis, soms met roodachtige puntjes of vlokjes, maar zonder andere tekening. Vlees bleek geelwit, niet verkleurend aan de lucht. Geur in en aan de basis van de steel “chemisch”, naar jodoform, smaak zwak, enigszins onaangenaam.

Te verwisselen met

Er bestaan diverse andere grote boletensoorten, maar die verschillen door: 1) andere, bijvoorbeeld meer rode, of wittige hoedkleur, 2) witte, vuilgele of rode buisjes die soms bij druk blauw kunnen verkleuren, 3) de aanwezigheid van een netvormige tekening op de steel, 4) het ontbreken van de typische jodoformgeur.

Biotoop

De goudporieboleet groeit bij voorkeur in grazige vegetatie in bermen van lanen of in parken en landgoederen op kalkhoudende rivierklei, het meest onder oude eiken, ook wel onder beuken. In hetzelfde milieu groeien tientallen andere soorten, dikwijls ook zeldzame, paddestoelen, bijvoorbeeld de kleibosgordijnzwam *Cortinarius nemorensis*.

Levenswijze

De goudporieboleet vormt ectomycorrhiza met eiken of beuken, en komt daarom alleen onder deze bomen voor.

Inventarisatie

Net als de meeste andere boleten verschijnt de goudporieboleet vroeg in het paddestoelenseizoen. Het in de periode augustus tot en met oktober drie maal langslopen van de geschikte (potentiële) standplaatsen en het tellen van het aantal vruchtlichamen is een afdoende inventarisatiemethode. In jaren met ongunstige weersomstandigheden kan het zijn dat de goudporieboleet niet verschijnt. Daarom moet een terrein altijd meerdere jaren (ca. 3) worden bezocht.

Verspreiding in Europa

De goudporieboleet volgt het areaal van eiken en beuken van Zuid-Scandinavie tot in de Mediterrane regio. Deze soort geldt als thermofiel en komt in het zuiden meer voor dan in het noorden.

Verspreiding in Nederland

Binnen Nederland komt de goudporieboleet voor in gebieden met een kalkhoudende kleibodem, dus overwegend in het rivierengebied waar landgoederen en bomenlanen zijn. De landgoederenzone langs de Utrechtse Vecht en de Kromme Rijn herbergt een concentratie van groeiplaatsen.

Trend

De goudporieboleet is altijd een zeldzame soort geweest die sinds 1980 een matige achteruitgang vertoont.

Verspreiding van de goudporieboleet voor (cirkel) en vanaf 1980.

Bedreigingen

De belangrijkste bedreiging voor de goudporieboleet is het achterwege laten van het geschikte beheer, d.w.z. het één of twee keer per jaar maaien plus afvoeren van het maaisel. Hierdoor treedt verruiging van de groeiplaats op die daardoor ongeschikt voor deze soort wordt. Net als is beschreven bij de gezonde stekelzwam geldt ook bij de goudporieboleet dat het achterlaten van snoeihout, houtsnippers, slootmaaisel, slootbagger en dergelijke op groeiplaatsen zeer ongunstig is.

Beheer

Het één of twee keer per jaar maaien en afvoeren van het maaisel houdt voor de soort geschikte vegetatie in stand. In geval van gazonbeheer is het raadzaam om in de periode van dat de vruchtlichamen boven de grond zijn minder frequent te maaien.

Kansen

Maatregelen die kansen bieden voor de goudporieboleet zijn:

1. continueren van het maaibeheer op bestaande groeiplaatsen;
2. herplanten van opengevallen plaatsen in bomenlanen;
3. aanplanten van eiken, of eventueel beuken in bermen of in parken of landgoederen op rivierklei, waar deze voorheen nog niet stonden, gevolgd door het maaien-plus-afvoeren beheer.

Literatuur

Galli, R. 1998. I Boleti. Edinatura, Milano.

Goudporieboleet *Boletus impolitus*. Foto: Peter-Jan Keizer.

Biotoop goudporieboleet, gemaaid gras onder eiken op landgoed. Foto: Peter-Jan Keizer.